

การประชุมวิชาการระดับชาติ “นอร์ทเทิร์นวิจัย” ครั้งที่ 7th

Northern Research

การประเมินการจัดกิจกรรมการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า จังหวัดเชียงราย

Learning Activities Assessment in The Elderly School at Pakordum Subdistrict Administration Organization, Chiang Rai Province.

ประภาพร คำแสนราช, จตุพร พงษ์จักร, สุเวช พิมน้ำเย็น, งามนิตย์ ราชกิจ และ ธานัท นิตย์คำหาญ
Prapaporn Khamsaenrat, Jatuporn Pangjak, Suwech Pimnumyen, Ngamnith Ratchakit and Tanut nitkumhan

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยนี้เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า จังหวัดเชียงราย ในรอบปี พ.ศ.2563 ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ภาพถ่ายและการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลเหล่านี้มาประมวลผลประกอบกับการใช้สถิติเชิงพรรณนาอธิบายข้อมูล ได้แก่ ความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่โรงเรียนผู้สูงอายุแห่งนี้จัดมากที่สุดคือ ด้านสุขภาพ (ร้อยละ 34.78) รองลงมาที่จัดค่อนข้างมาก คือ ด้านสังคม วัฒนธรรมและประเพณี (ร้อยละ 26.09)

คำสำคัญ : การประเมิน โรงเรียนผู้สูงอายุ กิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ

ABSTRACT

The aim of this research was to assess learning activities in The Elderly School (The year in review: 2020) at Pakordum subdistrict administration organization, Chiang Rai province, Thailand. The study methods were: document analysis, photo compilation and interviews. The statistics used for data analysis were frequency and percentage. The results found that the most learning activities were health activities (34.78%). Society, culture and traditions were followed (26.09%).

Keywords: Assessment, Elderly School, Activities in Elderly School

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมาตั้งแต่ พ.ศ.2547 และคาดการณ์ว่าจะเป็นสังคมของผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ ในปี พ.ศ.2567 จากตัวเลขวิเคราะห์ของนักวิชาการประเทศไทยที่มีอายุเกิน 60 ปี ขึ้นไป ประมาณร้อยละ 20 หรือประมาณ 13 ล้านคนจากประชากรไทย 68 ล้านคน ดังนั้นหลายหน่วยงานต่างตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2559)

โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เกิดจากแนวคิดที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และพลังของผู้สูงอายุ โดยการสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย การเกิดขึ้นของโรงเรียนผู้สูงอายุยังสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2552) และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี 2553 และ 2556 และแผนระดับชาติหลายฉบับที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาคุณภาพของบุคคลอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย, 2562).

โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า ก่อตั้งเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2561 จากการรวมตัวของชมรมผู้สูงอายุทั้ง 7 หมู่บ้าน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านโป่งมอญ หมู่ที่ 2 บ้านหนองบัว หมู่ที่ 3 บ้านต้นม่วง หมู่ที่ 4 บ้านท่าซี้เหล็ก หมู่ที่ 5 บ้านแม่ฝาง หมู่ที่ 6 บ้านสันหนองล้อม และ หมู่ที่ 11 บ้านสันหนองบัว โดยได้รับการสนับสนุนให้ใช้สถานที่องค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เป็นที่ตั้งของโรงเรียนและเป็นสถานที่หลักในการรวมกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อจัดกิจกรรมทางการศึกษา (มงคล ปิตะเหล็ก, 2564)

โรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเชียงราย ซึ่งในแต่ละปีทางเครือข่ายจะมีการประเมินตนเองของโรงเรียนผู้สูงอายุแต่ละแห่ง อันเป็นการประเมินการจัดกิจกรรมการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งจะสะท้อนผลการพัฒนานักเรียนผู้สูงอายุว่าได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม-วัฒนธรรมและประเพณี 4) ด้านสิ่งแวดล้อม 5) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 6) ด้านสวัสดิการ การวิจัยครั้งนี้จึงจะได้อธิบายข้อมูลเพื่อเป็นข้อเสนอแนะนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาจัดกิจกรรมให้แก่โรงเรียนของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่าแห่งนี้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินการจัดกิจกรรมการศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า จังหวัดเชียงราย ในรอบปี พ.ศ.2563

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลดการล้าของร่างกายที่ฝึกครกกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสองยาง ขอบเขตเนื้อหาของการศึกษามุ่งไปที่ประเด็นการจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ในรอบปี พ.ศ.2563 (มกราคม-ธันวาคม พ.ศ.2563) โดยมีมุมมองในการประเมิน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม-วัฒนธรรมและประเพณี 4) ด้านสิ่งแวดล้อม 5) ด้านนวัตกรรม

และเทคโนโลยี และ 6) ด้านสวัสดิการ เป็นการวิจัยเชิงประเมินแบบมีส่วนร่วม ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ภาพถ่ายกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่าและการสัมภาษณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นเชิงประเมิน ใช้วิธีการสำรวจจากเอกสาร ภาพถ่าย การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสรุปเป็นข้อสนเทศ งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลในพื้นที่ตำบลปากอ่า อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสำรวจ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ภาพถ่าย การสัมภาษณ์ และประมวลสรุปเป็นข้อสนเทศ ช่วงเวลาทำการวิจัยและลงพื้นที่ 3 เดือน (1 ธันวาคม 2563 – 28 กุมภาพันธ์ 2564) ซึ่งคณะผู้วิจัยประกอบด้วย นักศึกษาหลักสูตรการสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต หลักสูตรแพทย์แผนไทยบัณฑิต และอาจารย์ จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

นักศึกษาศาสตรบัณฑิต และอาจารย์ จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยเชียงราย เป็นการให้บริการวิชาการแก่สังคมโดยนักศึกษาและอาจารย์ระดับอุดมศึกษาทั้งเป็นการบูรณาการการเรียนการสอนและงานวิจัย นักศึกษาได้มีส่วนร่วมกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกทั้งชุมชนหรือพื้นที่วิจัยได้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการลดการล้าของร่างกายที่ฝึกครกกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากอ่า ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ศาสนา

3.3.2 ปัจจัยเสี่ยงของมารดา ได้แก่

1. ประวัติการคลอดบุตร ได้แก่ ไม่เคยคลอดบุตร เคยคลอดบุตร 1 ครั้ง เคยคลอดบุตรตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป
2. ประวัติการแท้งบุตร ได้แก่ ไม่เคยแท้งบุตร เคยแท้งบุตร 1 ครั้ง เคยแท้งบุตรตั้งแต่ 2 ครั้ง ขึ้นไป
3. น้ำหนักตัวขณะตั้งครรภ์ ได้แก่ น้อยกว่า 45 กิโลกรัม มากกว่าหรือเท่ากับ 45 กิโลกรัม
4. อายุครรภ์ขณะครรภ์ครั้งแรก (สัปดาห์) ได้แก่ น้อยกว่า 12 สัปดาห์ มากกว่าหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์
5. การฝากครรภ์ (ครั้ง) ได้แก่ น้อยกว่า 4 ครั้ง มากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง
6. อายุครรภ์ขณะคลอด (สัปดาห์) ได้แก่ น้อยกว่า 36 สัปดาห์ มากกว่าหรือเท่ากับ 36 สัปดาห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) และร้อยละ (Percentage) ทำการวิเคราะห์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพ 2) ด้านเศรษฐกิจ 3) ด้านสังคม-วัฒนธรรมและประเพณี 4) ด้านสิ่งแวดล้อม 5) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี และ 6) ด้านสวัสดิการ ซึ่งการวิเคราะห์โดยพิจารณา 6 ด้านนี้เป็นแนวทางการประเมินที่กำหนดโดยเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดเชียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเป็นการประเมินว่า กิจกรรมด้านใด จัดมากที่สุด จัดค่อนข้างมาก จัดปานกลาง จัดค่อนข้างน้อย จัดน้อยที่สุด และไม่จัดเลย (6 ระดับ)

ผลการวิจัย

จากผลการประเมินกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่าจะเห็นว่ามีความสำคัญต่อสุขภาพผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพจิตที่หลากหลายให้ความสำคัญในด้านสังคม-วัฒนธรรมและประเพณี ดังนั้นการจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

การดำเนินกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ซึ่งเมื่อพิจารณาโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่าแห่งนี้แล้ว มีจุดเด่นหรือจุดแข็งที่สนับสนุนให้การขับเคลื่อนดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

1. มีสถานที่ตั้งที่ชัดเจนซึ่งช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียน โดยใช้อาคารหอประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลปากอ่า เป็นสถานที่หลักในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้สูงอายุในชุมชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียน
3. มีการดำเนินงานและกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง
4. มีการนำหลัก “บวร” ประกอบด้วย “บ้าน วัด โรงเรียน” มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน
5. มีแกนนำผู้สูงอายุในชุมชนที่เข้มแข็ง มีความมุ่งมั่น มีจิตอาสาและเสียสละ ส่งผลให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง